

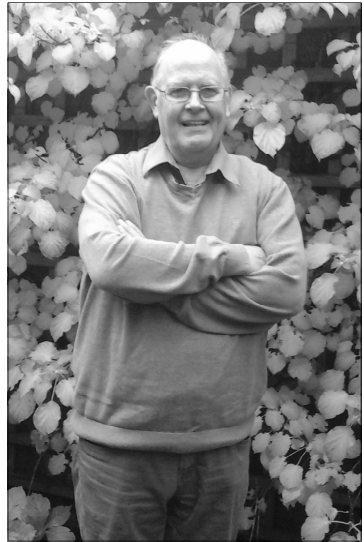
Literaire eenzaamheid...: Hans Kilian

Hubert Van Eygen

Als er alweer een collega uit 'tijdschriftenland' overlijdt, dan krijg je een vreemd gevoel van literaire eenzaamheid... Titels als 'De laatste der Mohikanen' en 'Het uitsterven van de dinosaurussen' verschijnen dan op mijn waarschuwingsscherm! Je vraagt je dan stilaan of er nog mensen zijn die weten wat literaire tijdschriften zijn en of die nog wel zin hebben in deze wereld waarin volop gedanst wordt op Tiktok met een hoop spionerende Chinezen op de achtergrond...

Zo'n tijdschriftencollega was literaire duizendpoot **Hans Kilian** (pseudoniem van **Karel ter Voorde**) die onlangs overleed. En jammer genoeg ging zijn dood voor het literaire wereldje totaal onopgemerkt voorbij... *Weirdo's* zijn blijkbaar gedoemd om in stilte te sterven. Maar daarom bestaat er een blaadje zoals *Weirdo's* dat hun literaire sporen vastlegt zodat ze niet 'verdwijnen' in de vergetelheid.

Hans Kilian was een 'kortschrijver' die al in de jaren '60 begon te publiceren. Mijn eerste contact met hem was in 1992 toen hij in nr. 21 van *Weirdo's* zijn eerste van 42 bijdragen in ons tijdschrift publiceerde, nl. het verhaal 'Mooi rood is niet lelijk'.

Van nr. 21 tot nr. 130 publiceerde hij in maar liefst 31 nummers van ons tijdschrift, zowel gedichten als kortjes, verhalen en een essay. In dat ene essay schreef hij het volgende: 'Helaas vluchten heel wat redacties van kleinere bladen naar het net: gemakkelijker en goedkoper, maar niet beter. Dit maakt (papier) magazines als *Weirdo's* schaarser maar belangrijker. Koester ze' ('Literaire tijdschriften op rapport' in *Weirdo's* nr. 71, 2005). Hij was dus zeker geen ééndagsvlieg maar wel een doorbijter!

Aan de hand van de informatie die hij zelf gaf in zijn talrijke publicaties hebben we een beknopte bio-bibliografie over hem proberen op te stellen, als eerbetoon aan zijn ongebreidelde inzet voor de Nederlandse én Vlaamse literatuur!

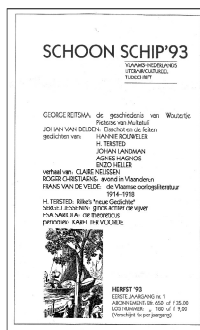
Hans Kilian werd als **Karel ter Voorde** geboren in Velsen op 15 april 1944. Hij woonde sinds 1974 in het Nederlandse Gorinchem. Hij overleed er op 6 januari 2023.

Hij studeerde enige tijd culturele antropologie in Utrecht en voltooide zijn opleiding tot leraar Nederlands MO in Rotterdam. Hij behaalde daarnaast een certificaat voor de journalistiek en het diploma voor uitgever. Hij was werkzaam in het bibliotheekwezen (in Utrecht en Baarn) en het boekenbedrijf (Utrecht, Den Haag en Antwerpen), als journalist (in Zeist) en als leraar (in Vlaardingingen en het Merewade-college in Gorinchem).

Hij debuteerde in 1964 in de dichtershoek van het *Algemeen Handelsblad* (later *NRC-Handelsblad*) en in 1967 in het Vlaamse tijdschrift *Yang*. Hij was toen mede-oprichter van het Haagse literair tijdschrift *Gamel* (1966-1967).

Hij was zeer actief in diverse tijdschriften (zie verder). Hij zorgde méér dan 10 jaar voor de veel gelezen tijdschriftenrubriek in het tijdschrift *Schoon Schip* van **Raymond ten Berge** onder zijn echte naam **Karel Ter Voorde**.

Daarnaast was hij oprichter/uitgever/organisator van de *Stichting Literaire Workshop* en organiseerde hij mee de *Gorcumse literatuurprijs* (onder zijn voorzitterschap werd de prijs sinds 1988 20 keer uitgeschreven).

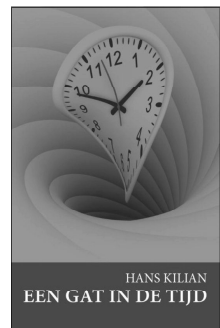
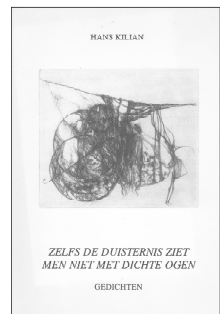
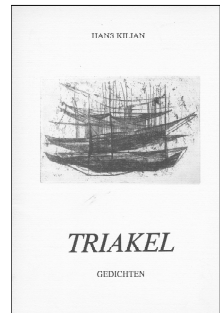
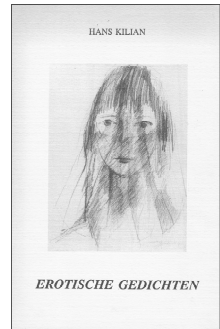

Hij had verscheidene jaren een eigen radioprogramma en trad o.a. op voor VPRO-televisie. Zijn werk werd vertaald in het Engels, Duits en Pools. Hij vertaalde zelf uit het Engels en Duits.

Hij publiceerde meer dan 30 boeken/bundels bij tal van uitgeverijen:

- *Anoniem*, pamflet met collages, 1967, herdrukt in 1989
- *Stadsgedichten*, 1977 (opgenomen in *Stadsgezicht*)
- *De Ander*, 1985, herdrukt als *De Derde Persoon*, 1999

- *Voordat mijn liefde in letters uiteen valt*, 1986, later in *Erotische gedichten*
- *De derde persoon*, 1986, 2de herziene en uitgebreide druk, Katervoorde, Gorinchem, 1999
- *Dwaallicht*, rijmprint met **Pieter Lukkenaer**, 1986
- *Woorden aan de galg*, aforismen, 1988
- *Vaart*, rijmprint, 1988
- *Anoniem*, pamflet (2de druk), 1989
- *Tongval*, bloemlezing, 't Kofschip, 1991
- *Nachtvlinders* (samen met *Neeltje Alblas*), 1992, 2de druk, 1993
- *Stadsgezicht*, gedichten en tekeningen, Dilbeekse Cahiers, 1993
- *Het Elzehaantje & andere fabuleuze vertelsels*, verhalen, Innocenti, 1994
- *Aarde, water, wind en vuur*, haiku, 1995
- *Erotische gedichten*, Muzesprokkels nr. 29, 't Prieeltje, Diest, 1995
- *Tatoeage*, gedichten, Molenhoek, 1996
- *Lach & Sterf*, verhalen, Servo, 1997
- *Woorden als brood*, kortgedichten, uitgeverij Zuid & Noord, Beringen, 1998
- *Beëlzebub op sterk water*, kort proza, Molenhoek, Van Mook, 1999
- *Heksenwerk*, roman, 2000
- *Blauwe vogels vliegen niet*, novelle, 2000
- *Triakel*, gedichten, muzesprokkels nr. 36, uitgeverij 't Prieeltje, Diest, 2001
- *De grote groene wereld*, met illustraties van **Angélique de Waard**, Molenhoek, Van Mook, 2001
- *Een ladder tot de hemel*, verhalen, 2002
- *Zelfs de duisternis ziet men niet met dichte ogen*, gedichten, muzesprokkels, nr. 39, uitgeverij 't Prieeltje, Diest, 2002
- *Trammelant*, rijmprint, 2003
- *Scherven uit de spiegel*, Duitse poëzie van de twintigste eeuw, Stichting Literaire Workshop, Gorinchem, 2004
- *Memoires van een boekverkoper*, roman, 2005
- *Misanthropenkolder*, aforismen, 2007
- *De tocht door de duivelsvallei*, verhalen, 2008

- *Variaties*, gedichten, 2008
- *Kiezel*, aforismen, 2010
- *Blauwgras*, uitgeverij Vliedorp, 2013
- *Een gat in de tijd*, 2015
- *Aforismen*, uitgeverij Boekenbent, 2019

Hij publiceerde in tal van literaire en andere tijdschriften zoals *De Nieuwe Queeste*, *De Grote Beer*, *Dighter*, *Eigen-Zinnig*, *En er is*, *Frase*, *Gierik/NVT*, *Gist*, *Gorcumse Courant*, *Het Parool*, *Kortheidshalve*, *Kwasir*, *Lava*, *Letters*, *Lift*, *Mens & Gevoelens*, *Naar Morgen*, *Oostland*, *OpSprak*, *Passionate*, *Pennestreken*, *Portulaan*, *Prado*, *Ruim*, *Schoon Schip*, *'t Kofschip*, *Utrechts Nieuwsblad*, *Vrij Nederland*, *Vrijstaat Austerlitz*, *Vuursteen*, *Weirdo's*, *Woordwerk*, *Wel en Yang*.

Daarnaast schreef hij ook toneel:

De jongeling & Het gezag (Koninklijke Vlaamse Schouwburg Brussel, 1966)

Ontmoeting met Sinterklaas (Rano, Gorinchem, 1987)

Vraaggesprek met een nicoloog (Rano, Gorinchem, 1990)

Pijpen, De Aanlegsteiger Gorinchem, 1993)

Doemsdag, thriller, uitgave Janssens (Antwerpen, 1998)

Niemand ontkomt, drama, uitgave Janssen, (Antwerpen, 1998)

Ontmoet Uw moordenaar, sketch, uitgave Janssens (Antwerpen, 1998)

Eén van de weinige in memoriams over hem verscheen op de website van de Gorcumse literatuurprijs: <https://www.gorcumseliteratuurprijs.nl/nieuws-2023/in-memoriamoprichter-glp-karel-ter-voorde/> waaruit we volgende passage haalden:

"Ter Voorde werd tijdens de prijsuitreiking 2015/ 2016 als initiator van de Stichting literaire workshop/ Gorcumse literatuurprijs in de spotlights gezet. Hij kreeg van burgemeester Govert Veldhuijzen de Koninklijke onderscheiding Lid in de orde van Oranje Nassau opgespeld. Hij krijgt de onderscheiding voor zijn jarenlange inzet voor de Stichting literaire workshop die talloze literaire activiteiten ontplooidde. De uitschrijving van de Gorcumse literatuurprijs springt het meest in het oog".

Overleven

(in memoriam Jan de Gorter)

Ondanks alles ben ik zelf nog in leven.
Waar ik dat aan verdiend heb,
ik zou het niet weten.
Intussen sterven al mijn vrienden uit.
Zelfs vriendinnen, stuk voor stuk, dat wel.
Al jaren geleden is het begonnen,
en het houdt maar niet op:
Ook mijn beste vriend is nu dood.
Voor de zekerheid kijk ik elke week
even in de plaatselijke krant
onder de familieberichten, of ik nog leef.
En ja hoor, voorlopig nog niks aan de hand.

Hans Kilian

uit: Weirdo's, jrg. 28, nr. 2 (nr. 110), juli 2015

De laatste man op aarde...

De laatste man op aarde zat alleen in een kamer. Er werd op de deur geklopt.

De man opende de deur, maar zag niemand. Hij ging naar buiten om uit te zoeken wie er op de deur geklopt kon hebben. Hij liep om het huis heen en keek door het raam.

In de kamer zag hij zichzelf zitten. Hij vroeg zich af of hij naar binnen zou gaan, of dat hij zou aankloppen.

Hans Kilian □

uit: Weirdo's, jrg. 25, nr. 3 (nr. 99), p. 34 (oktober 2012)

Karel ter Voorde is overleden

Yorgos Dalman

Beste Hubert,

Vandaag viel een rouwkaart in mijn brievenbus. Karel ter Voorde is overleden. Misschien heb jij ook bericht gehad.

Hans Kilian was een grote naam in het destijds 'alternatieve schrijfcircuit' of 'tweede schrijfcircuit'. Sinds de papieren tijdschriftjes grotendeels zijn verdwenen (m.u.v. een paar - leve Weirdo's!) vraag ik me af of er sowieso nog wel een 'tweede circuit' is overgebleven.

Misschien kun je met het overlijden van Karel stellen dat er in de 'kleine literatuur' iets wezenlijks is afgesloten. Ikzelf kamp met een vaag, zelfopgelegd literair pensioen, dus dit zojuist ontstane gat kan ik niet opvullen.

Op naar een nieuwe generatie?

Ik wens je in elk geval sterkte met het verlies, ik weet niet hoe goed jullie elkaar kenden.

Met groet hoe dan ook,

Yorgos

Tolerant - hoezo?

Gorcumse literatuurprijs

De Gorcumse literatuurprijs 2023 - waarvan Karel ter Voorde de grote stimulator was - heeft als thema 'Tolerant - hoezo?' Het is een mooie samenwerking geworden van twee lokale initiatieven, nl. de Gorcumse literatuurprijs en de Stichting Gedenkteken Gorcumse Martelaren 1572

Iedere dag horen, lezen en zien we de gevolgen van intolerantie. Dagelijks worden mensen opgejaagd en bedreigd om hun overtuiging, geloof, kleur, kledingkeuze, identiteit, of domweg om wie ze zijn. Hoe verhouden de basiswaarden **vrijheid, gelijkwaardigheid, gelijke behandeling en solidariteit** zich tot uitsluiting, discriminatie, pesterijen, polarisatie of erger bij verschillen in godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap of (seksuele) geaardheid? Dat is de vraag die de Gorcumse literatuurprijs, voor jong en oud, voor Nederland en Vlaanderen, graag breed uitlicht in haar thema 'Tolerant - hoezo?'

Het thema van 2023 is specifiek gekozen naar aanleiding van het herdenkingsjaar 1572. In dat jaar zijn negentien geestelijken afkomstig uit Gorinchem en omgeving vanwege hun geloof gevangengezet en op gruwelijke wijze in Brielle vermoord. Een voorbeeld van intolerantie, bij uitstek. De *Stichting Gedenkplaats Gorcumse Martelaren (SGGM)*, is al een lange tijd bezig een plaats op te richten waar mensen zich kunnen bezinnen en een monument (gedenkplaats) op te richten met de glas-in-lood-ramen die ooit ter nagedachtenis van de Gorcumse Martelaren zijn geplaatst in de voormalige RK-kerk aan de Haarstraat. Het terugbrengen van dit cultureel historische erfgoed naar de stad inspireert nu al andere Gorcumse initiatieven. Hierover kan je meer lezen op <https://www.gorcumsemartelaren.nl>.

Tolerant – hoezo? Laat je inspireren en doe mee! Inzenden kan vanaf 15 januari tot 15 juni 24.00 uur via <https://www.gorcumseliteratuurprijs.nl/ikdoemee/>

